

M E S I O D E N S

Olgu Takdimi

Prof. Dr. Gündüz BAYIRLI (*) — Dr. Feyzi BATUR (**) — Dr. Mete ÜÇÜK (***)

İnsan ağızında değişik diş gruplarında bazan fazla dişlerin oluştuğu bilinmektedir. Fazla diş üst orta keser dişlerin arasında bulunuyorsa «mesiodens» adı verilir. Bolk 1917'de böyle dişler için mesiodens terimini kullanmıştır (3).

Politzer ve Weizenberg'e (13) göre, mesiodentes normal diş laminası artıklarından veya diş oluşumunun başlangıcında gelişen «accessory lamina» dan kaynaklanır. Primer diş laminası bir bağdokusu septumu ile bölünür veya ayrılır. Böylece sonradan «mesiodentes» yapacak olan epitelyal germ hazırlanmış olur. Fakat bu iddia, mesiodentesin niçin daima süt keser dişlerden sonra sürdüğünü açıklayamaz. İrsiyetin rolü olduğu birçok araştırmacı tarafından belirtilmiştir (5, 7, 8, 9, 11, 15, 16, 17, 20).

(*) İ. Ü. Dişhekimliği Fakültesi Diş Hastalıkları ve Konservatif Diş Tedavisi Kürsüsü öğretim Üyesi

(**) İ. Ü. Dişhekimliği Fakültesi Diş Hastalıkları ve Konservatif Diş Tedavisi Kürsüsü Asistanı

(***) İ. Ü. Dişhekimliği Fakültesi Diş Hastalıkları ve Konservatif Diş Tedavisi Kürsüsü Asistanı

«Mesiodens» konik veya üçgen şeklinde kuru olan ve tek köklü, normaJe göre daha küçük bir diş halinde görülür. Bu dişler üst çenede ensiziv papilin ya sağında ya da solunda gelişir: çoğu kez keser dişlerin damak tarafında, çok az olarak da dudak yüzeyinde görülür (12, 19). Daha ziyade tek olarak ve az oranda da çift bulunur. Normal sürebillir veya gömük kalabilir. Gömük kalırsa, yanındaki orta keser dişin geç sürmesine, dislokasyonuna veya köklerinde rezorpsiyona neden olur. Bazan yatay durumda bulunur ve hatta buruna doğru da sürebillir. Burun içine sürme tamamlanırsa «nasal teeth» adını alır. Mesiodens genellikle erkek çocuklarda görülür (19).

Stafne (1931) «mesiodentes»in bazan dentigeröz kist nedeni olduklarını bildirmiştir (18).

«Mesiodens» bazan orta keserle birleşip, büyük bir diş halinde gelişir. Çok az da olsa böyle dişlere alt çenede de rastlanmıştır (4, 12, 13).

Lind (10) 1717 İsveç'li çocukta yaptığı incelemede, erkeklerde % 3, kızlarda % 1,3 oranında mesiodens görmüştür. Gysel (6) 4500 çocukta % 1,2 oranında mesiodens bulmuştur. Billberg ve Lind (1) 7-15 yaşlarındaki 11400 çocukta yaptıkları incelemede % 1,4 oranında mesiodens görmüşlerdir. Bu araştırmacılar, olguların % 80'inde bir tane ve % 20'sinde ise iki veya üç «mesiodens» bulmuşlardır (1).

Bu yazıda, üç hastada görülen ilginç «mesiodens» vakaları anlatılacaktır.

1. hasta : Üst orta keser dişlerin dudak taraflarında iki tane «mesiodens» görüldüğü için, ilginç bulunmuştur.

7 yaşında bir erkek çocuk, üst orta keserler bölgesinde küçük sivri bir diş çıkıntısı bulunduğu için kliniğimize getirilmiştir. Klinik muayenede, üst sol orta keser dişin yerinde küçük konik bir diş çıkıntısı görülmüş, orta keserler henüz sürmemiştir. Ağız içinden açı-ortay tekniği ve okluzal teknikle alınan radyografilerde (Resim : 1), üst orta keser dişler bölgesinde iki tane mesiodens görülmüştür. Bunlardan soldaki henüz sürmüş, sağdaki gömük haldedir. Narkoz altında her iki dişin alınması gerektiği, çocuğun velilerine anlatıldığı halde, bu operasyonu kabul etmemişlerdir. Yalnız soldaki mesiodens normal olarak çekilebilmiştir, sağdakine dişeti ensizyonu dahi yapılamamıştır. Çekimden sonra alınan radyografide, gömük mesiodens görülmektedir (Resim : 2).

Resim : 1a

Resim : 1b

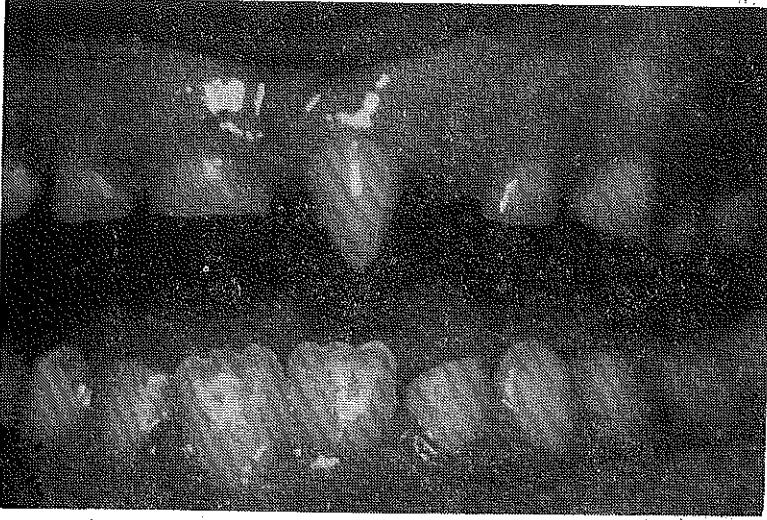

Resim : 2

2. hasta : Üst orta keser dişler bölgesinde biri diğerinin altında, iki mesiodens bulunması nedeniyle ilginçtir.

8 yaşında bir erkek çocuk üst orta keser dişler bölgesinde sivri bir diş görüldüğü için kliniğimize getirilmiştir. Klinik muayenede üst sol süt orta keser diş ile onun solunda konik bir diş görülmüştür (Resim : 3). Çocuğun velisi, üst sol süt orta keser diş çekildikten sonra, onun yerine bu konik dişin çıktığını söyledi. Açıortay tekniği ile alınan ağız içi radyografisinde, henüz sürmemiş olan iki orta keser dişin arasında, orta çizginin hemen sağında, iki tane mesiodens bulunmuştur (Resim : 4). Bu iki mesiodensin uzun eksenleri aynı doğru üzerindedir, âdeta bir diğerini izlemektedir. Mesiodenslerin ikisi de çekilmiştir (Resim : 5).

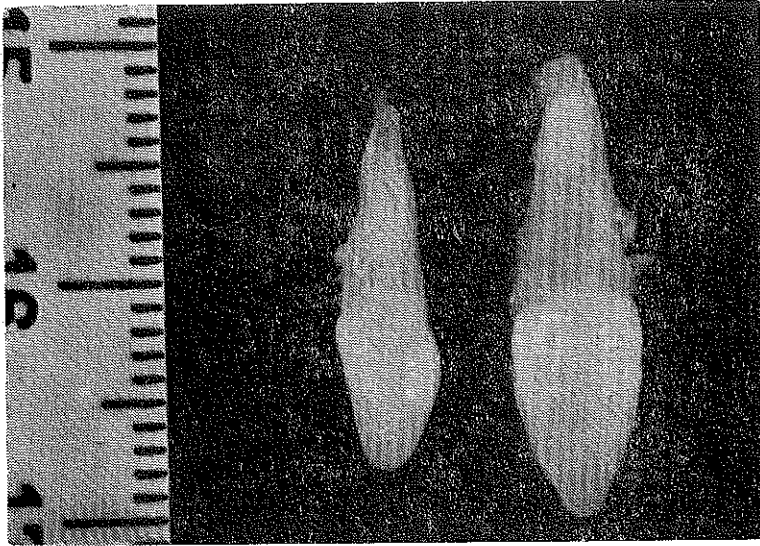
3. hasta : 24 yaşında bir hastada bulunması bakımından ilginçtir. Hasta ön dişlerindeki çürükler nedeniyle kliniğimize başvurmuştur. Yapılan klinik muayenede üst orta ve yan keser dişlerin çürük olduğu, ayrıca orta keser dişler arasında küçük bir dişin bulunduğu

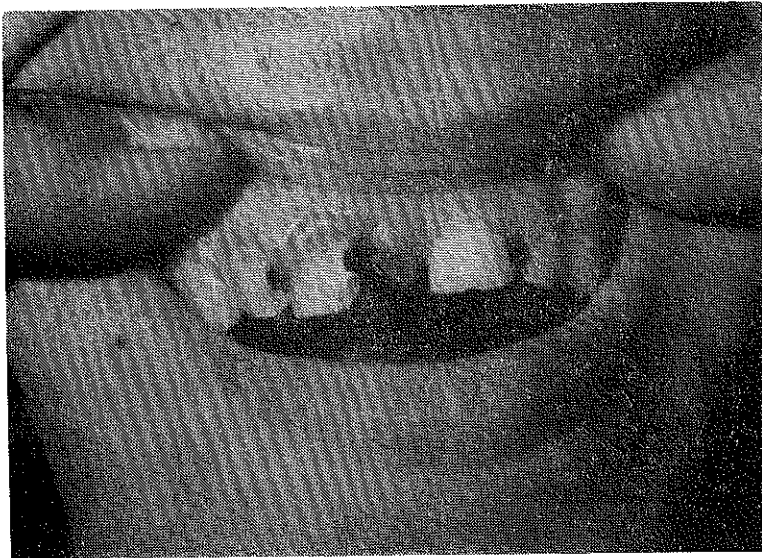
Resim : 3

Resim : 4

Resim : 5

Resim : 6

görülmüştür (Resim : 6). Ağız içinden açıortay tekniği ile alınan radyografide, iki orta keser dişin arasında küçük konik bir mesiodens olduğu anlaşılmıştır (Resim : 7). Bu dişin tedavi edilerek jaket kuronla estetiğin düzeltilebileceği söylenmiş, fakat hasta kabul etmemiştir.

Resim : 7

TARTIŞMA

Birinci hastada, iki mesiodensten biri çekilmiştir. Gömük olan ikincinin de mutlaka çekilmesi gerekir. Uzun süre gömük kalırsa, yanındaki orta keser dişin geç sürmesine, dislokasyonuna ve hatta kök rezorpsiyonuna neden olabilir. Gömük mesiodens, üstündeki süt dişi düşünce çabuk sürer: Williams (21), 5 yaşındaki bir çocukta üst süt orta keser dişin travma nedeniyle kaybını takiben, altındaki mesiodensin kısa zamanda sürdüğünü belirtmiştir. Fakat buradaki mesiodensin üzerinde kalın bir dişeti retansiyonu vardır.

İkinci hastada, uzun eksenleri aynı doğru üzerinde birbirini izleyen iki mesiodens bulunmuştur. Literatürde mesiodenslerin simetrik olabilecekleri bildirilmiştir, fakat buradakine benzer bir olguya rastlanmamıştır. Aynı yerde iki mesiodens olduğu halde, sürekli orta keser dişler teşekkül etmiştir.

Üçüncü hastada, bütün üst ön dişlerde ve aradaki mesiodenste dentin çürükleri vardır. Üst orta ve yan keserlerle mesiodense jaket kuron yapılmasının, hastanın estetiğini düzelteceği düşünülmüştür. Mesiodens çekilirse orta keserler arasında büyük bir boşluk kalacaktır. Mesiodensler bazı araştırmacılar tarafından, suni kuronlar yapılarak estetik bakımdan kullanılabilir duruma getirilmiştir. Boelkins (2) bir çocukta kırılan orta keser dişi çektikten sonra, altındaki mesiodensi ortodontik tedavi ile onun yerine getirmiş ve üzerine veneer kuron yaparak, estetik ve fonksiyon bakımından faydalı olmasını sağlamıştır.

Ö Z E T

Bu yazıda değişik özellikler taşıyan 3 mesiodens vakası anlatıldı. Birinci vakada üst orta keser dişlerin dudak tarafından iki tane; ikinci vakada üst orta keser dişler bölgesinde biri diğerinin altında olmak üzere iki tane, üçüncü vakada 24 yaşında bir hastada bir tane mesiodens görüldü.

S U M M A R Y

In this article, atypical supernumerary teeth are reported in three patients. Two patients have two mesiodentes; one of them is unerupted. In one patient, they develop labially. The third patient has a mesiodens which is cone shaped and single rooted between two upper central incisors.

L İ T E R A T Ü R

- 1 — Billberg, B. and Lind, V. : Medfödda antalsvariationer i permanenta dentitionen, B. Den övertaliga tanden i överkåkens mittparti, mesiodens, Odont. Revy, 16: 258-272, 1965.
- 2 — Boelkins, R. N. : Substitution of a Mesiodens for a lost tooth, Quintessence International, 4: 0768, 77-78, 1973.

- 3 — **Bolk, L.** : Die überzähligen oberen Incisivi des Menschen, Deutsche Monatschr. f. Zahnh. 35: 185, 1917.
- 4 — **De Jonge, T. E.** : Der mandibuläre Mesiodens, Anat. Anz. 119: 402-408, 1966.
- 5 — **Gysel, C.** : Mesiodentes familiales, Rev. Belg. Med. Dent. 18: 929-960, 1963.
- 6 — **Gysel, C.** : Mesiodentes temporaires, Rev. Franc. Odontostomat. 10: 957-969, 1963.
- 7 — **Hammond-Williams, C.** : Supernumerary tooth heredity, Brit. Dent. J. 56: 500, 1934.
- 8 — **Keeler, C. E.** : Heredity in dentistry, Dent. Cosmos 77: 1147-1163, 1935.
- 9 — **Kokoschka, F.** : Der retinierte überzählige Zahn als Ursache der Retention bleibender Schneidezähne im Oberkiefer, Deutsch. Zahnärztl. Z. 6: 1256-1259, 1951.
- 10 — **Lind, V.** : Mefödda antalsvariationer i permanenta dentitionen, Odont. Rev. (Malmo) 10: 176-189, 1959.
- 11 — **Nadal-Valldaura, A.** : Un caso de dos hermanos con dientes supernumerarios, Rev. Esp. Estomat. 9: 101, 1961.
- 12 — **Pindborg, J. J.** : Pathology of the Dental Hard Tissues, Munksgaard, Copenhagen 1970, pp. 28-31.
- 13 — **Poltzer, G. and Weizenberg, J.** : Normale und abnorme Unterkiefermitte, Deutsch. Zahnärztl. Z. 10: 801-812, 1955.
- 14 — **Poyton, G. H., et al.** : Recurring supernumerary mandibular premolars, Oral Med. Oral Path. 13: 964-966, 1960.
- 15 — **Praeger, W.** : Pathologische Befunde bei einem Zwillingsspaar, Zahnärztl. Rundsch. 33: 599-603, 615-619, 1924.
- 16 — **Schulze, Ch.** : Anomalien, Missbildungen und Krankheiten der Zähne, des Mundes und der Kiefer. In Humangenetik, Vol. II, Stuttgart, 1964, Georg Thieme.
- 17 — **Schweitzer, G.** : Zu Frage der erblichen Bedingtheit des isolierten und symmetrischen Fehlens von Eckzähnen im bleibenden Gebiss, Deutsch. Zahn-, Mund- und Kieferheilk. 1: 236-252, 1934.
- 18 — **Stafne, E. C.** : Supernumerary upper central incisors, Dent. Cosmos 73: 976, 1931.

- 19 — **Thoma, K. H.** : Oral Pathology, 4th Ed., The C. V. Mosby Com. St. Louis 1954, pp.: 20-21.
- 20 — **Von Mural, R.** : Überzählige Zähne bei einem Geschwisterpaar, Zahnärztl. Welt 61: 538, 1960.
- 21 — **Williams, D. W.** : The early eruption of a supernumerary tooth (Mesiodens), Brit. dent. J. 140: 209-210, 1976.